

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مواد مخدر یکی از چالش‌های مهمی است که فرا روی بشریت قرار گرفته است. آنچه پیش روی شماست نظرات مراجع معظم تقلید در این باره است. هدف ما در این شماره از نشریه و شمارگانی که در آینده منتشر خواهد شد، افزایش سطح آگاهی دینی و فرهنگ‌سازی در جهت مبارزه و مقابله با این بلای خانمانسوز است و تمام سعی و تلاش ما کمک به ریشه‌کنی معضل اعتیاد در جامعه اسلامی و داشتن اجتماعی بدون اعتیاد است.

استفاده از مواد مخدر

س. حکم استفاده از انواع مواد مخدر مانند تریاک، هروئین، مورفین، حشیش، چرس، ماری‌جوانا، ال‌اس‌دی و موادی که اثراتی به مانند این مواد دارند، برای معتاد و غیر معتاد چیست؟

ج. بدون شک استفاده از تریاک و سایر مواد مخدر... از گناهان کبیره

است.^۱

س. با عنایت به نیاز شدید جامعه اسلامی ایران نسبت به رفع ابهام حکم شرعی مواد مخدر، دانشگاه ما تصمیم به بررسی موضوع فوق نموده است، لطفاً حکم شرع را در این مورد بیان فرمایید.

ج. بی شک استعمال مواد مخدر به هر مقدار و اندازه که باشد حرام است، خواه مواد مخدر قدیمی باشد یا آن چه در عصر ما به وجود آمده یا بعداً به وجود می آید.^۲

س. معروف است که مواد مخدر برای استعمال کننده آن و به طور کلی برای جامعه و اجتماع ضرر و زیان زیاد و قابل توجهی دارد، چه به نحو اعتیاد دائم باشد چه غیر آن، لذا پزشکان و خانه‌های بهداشت یک صدا به آن حمله می‌کنند و قوانین اجتماعی و کشوری هم با عامل‌های آن به مبارزه برمی‌خیزند، نظر اسلام در این باره چیست؟

ج. استعمال مواد مخدر در صورتی که دارای ضرر و زیان قابل توجهی باشد حرام است، اعم از آن که ضرر از ناحیه اعتیاد دائم حاصل شود یا

۱. آیت الله مکارم شیرازی استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۶.

۲. آیت الله مکارم شیرازی استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۳.

غیر آن . بلکه احتیاط واجب آن است که مطلقاً (حتی در صورتی که ضرر قابل توجه ندارد) از آن اجتناب شود.^۳

س . تقاضا دارد فتوای آن مرجع عالیقدر را درباره مصرف مواد مخدر اعلام فرمایید .

ج . ضرر این سموم مهلک و خطرات خانمانسوز آنها برای دین و ایمان و شرف و استقلال و سلامت روح و جسم و همه شئون جامعه از وضاحت است.^۴

ضرر اعتیاد به مواد مخدر مسلّم است لذا شرعاً حرام است.^۵

س . استعمال مواد مخدر از قبیل حشیش ، تریاک ، هروئین ، مورفین ، ماری‌جوانا و ... به صورت خوردن ، نوشیدن ، کشیدن ، تزریق و یا شیاف ، چه حکمی دارد ؟

ج . استعمال مواد مخدر و استفاده از آنها با توجه به آثار سوء شان از

۳ . آیت الله سیستانی الفقه للمغربین م ۳۵۵ ، منهاج‌الصالحین ج ۳ م ۹۱۷ .

۴ . آیت الله صافی گلپایگانی جامع الاحکام ج ۲ س ۱۷۴۷ .

۵ . آیت الله صافی گلپایگانی مسائل جدید ج ۱ ص ۱۵۰ .

قبیل ضررهای شخصی و اجتماعی قابل ملاحظه‌ای که بر استعمال آن‌ها مترتب می‌شود، حرام است.^۶

س. ۱. استعمال هروئین چه حکمی دارد؟ ۲. استعمال تریاک چه حکمی دارد؟ ۳. استعمال حشیش چه حکمی دارد؟ ۴. تزریق مواد مخدر چه حکمی دارد؟

ج. در مورد سؤال ۱ و ۳ و ۴ به طور کلی استعمال آن‌ها حرام است و در مورد سؤال ۲ که استعمال تریاک باشد اگر طوری مورد استفاده قرار بگیرد که اعتیاد حاصل شود آن هم حرام است.^۷

س. استعمال تریاک برای جوانان و پیران چه حکمی دارد؟

ج. برای جوانان جایز نیست و در پیران در صورت اعتیاد جایز نیست.^۸

س. حکم اعتیاد به مواد مخدر چیست؟

ج. استعمال تریاک و مواد مخدر اگر زمینه اعتیاد داشته باشد حرام

^۶. رهبری أجوبة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۱ س ۱۴۰۳.

^۷. آیت الله گلپایگانی مجمع المسائل ج ۳ ص ۶۵ س ۹.

^۸. آیت الله فاضل لنکرانی جامع المسائل ج ۱ س ۹۶۷.

است.^۹

س. نظر مبارک را در خصوص کشیدن (مصرف) مواد مخدر بیان فرمایید .

ج. اعتیاد به مواد مخدر (تریاک ، هروئین و امثال آن) جایز نیست.^{۱۰}

س. حکم اعتیاد به تریاک و استعمال مواد مخدر چیست ؟

ج. اعتیاد به تریاک و استعمال مواد مخدر که نوعاً ضرر شخصی دارد جایز نیست.^{۱۱}

س. کشیدن تریاک چه صورتی دارد ؟

ج. اعتیاد به تریاک جایز نیست.^{۱۲}

س. استعمال تریاک و هروئین و مخدرات به طوری که موجب اعتیاد

شخص بشود جایز است یا خیر ؟

ج. استعمال به نحو مذکور اضرار به نفس و حرام است.^{۱۳}

^۹. آیت الله فاضل لنکرانی مسائل جدید ج ۱ ص ۱۴۹ .

^{۱۰}. آیت الله تبریزی استفتائات جدید ج ۱ ص ۲۱۸۴ .

^{۱۱}. آیت الله بهجت مسائل جدید ج ۱ ص ۱۴۹ .

^{۱۲}. استفتائات امام ج ۲ ص ۳۷ س ۱۰۳ .

^{۱۳}. استفتائات از محضر آیت الله اراکی ص ۱۷۸ س ۸ .

آیات عظام خوئی ، وحید خراسانی ، تبریزی :

استفاده از سموم کشنده و هر آن چه ضرر قابل توجه برای انسان دارد حرام است و از آن جمله افیون یا تریاک است . اعمّ از آن که ضرر از ناحیه زیادی مقدار استفاده شده باشد یا به جهت ادامه دادن به این کار و اعتیاد به آن باشد^{۱۴} .

تولید ، توزیع ، خرید و فروش مواد مخدر

س . کاشت و پرورش گیاهانی از قبیل خشخاش ، شاهدانه هندی ، کویحا و ... که از آنها تریاک ، هروئین ، مورفین ، حشیش و کوکائین گرفته می شود چه حکمی دارد ؟

ج . کاشت و پرورش این نوع گیاهان که بر خلاف مقررات نظام جمهوری اسلامی می باشد ، جایز نیست^{۱۵} .

س . آماده کردن و تهیه مواد مخدر اعمّ از این که از مواد طبیعی باشند مثل مورفین ، هروئین ، حشیش و ماری جوانا یا از مواد مصنوعی مثل

^{۱۴} . منهای الصالحین آیات عظام خوئی و تبریزی ج ۲ م ۱۶۹۴

و منهای الصالحین آیت الله وحید خراسانی ج ۳ م ۱۶۹۴ .

^{۱۵} . رهبری أجابة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۲ س ۱۴۰۵ .

L.S.D و غیر از آن چه حکمی دارد؟

ج . جایز نیست^{۱۶} .

س . خرید و فروش و سایر راه های کسب درآمد با مواد مخدر (از قبیل
حشیش ، تریاک ، هروئین ، مورفین ، ماری جوانا ...) مثل حمل و نقل
و نگهداری و قاچاق آنها چه حکمی دارد؟
ج . کسب درآمد با آنها از طریق حمل و نقل و نگهداری و خرید و
فروش و غیر آن هم حرام است^{۱۷} .

س . حکم خرید و فروش مواد مخدر چیست؟ آیا شخص در صورت
فروش یا خرید مواد ، مالک پول دریافتی یا ماده خریداری شده می شود؟
ج . بدون شک استفاده از تریاک و سایر مواد مخدر و خرید و فروش
آن ... از گناهان کبیره است... و هرگونه کمک برای کشت و فروش و
حمل و نقل و استفاده از آن نیز از محرمات واضح است^{۱۸} .

و در پاسخ به استفتاء دیگر فرموده اند: هرگونه کمک برای کشت ،

^{۱۶} . رهبری أجابة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۲ س ۱۴۰۶ .

^{۱۷} . رهبری أجابة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۱ و ۳۱۲ س ۱۴۰۳ .

^{۱۸} . آیت الله مکارم شیرازی استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۶ .

داشت ، برداشت محصول ، تهیه ، توزیع ، خرید و فروش ، نگهداری و مصرف آن نیز حرام است^{۱۹} .

س . تقاضا دارد فتوای آن مرجع عالیقدر را درباره مصرف مواد مخدر و مقدمات آن از قبیل کشت ، تولید ، نگهداری ، مخفی کردن ، حمل ، توزیع و خرید و فروش آن اعلام فرمایید .

ج . هر عمل و معامله و حمل و نقلی که موجب سلب مصونیت جامعه اسلامی از خطر ابتلاء افراد به اعتیاد به این سموم گردد مؤکداً حرام است^{۲۰} .

س . کاشت ، خرید و فروش تریاک چه حکمی دارد و در صورت حرمت آیا انسان درآمد حاصل از آن را مالک می شود ؟

ج . کاشت و خرید و فروشش حرام است و حکم به صحت معامله نیز نمی نمایم^{۲۱} .

س . نظر مبارک را در خصوص . . . کشت ، تولید ، نگهداری ، مخفی

^{۱۹} . استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۳ .

^{۲۰} . آیت الله صافی گلپایگانی جامع الاحکام ج ۱ س ۱۷۴۷ .

^{۲۱} . آیت الله سیستانی استفتاء خصوصی از نجف اشرف ۲۷ ماه رمضان ۱۴۲۴ هـ . ق .

کردن ، حمل ، توزیع ، خرید و فروش مواد مخدر بیان فرمایید .
 ج کاری که به قصد ترویج فساد در جامعه و فراهم کردن اسباب
 آن باشد و مردم را و لو عملاً به فساد ترغیب کند به هر یک از عناوین
 مذکور در سؤال که باشد جایز نیست . و علاوه بر آن مخالفت با
 مقررات که محلّ به نظام باشد جایز نیست و لو شخص قصد فساد نداشته
 باشد^{۲۲} .

س . خرید و فروش تریاک و کشت خشخاش چه صورتی دارد ؟
 ج . خرید و فروش یا کشت ، منوط است به مقررات دولت اسلامی و
 تخلف ، جایز نیست^{۲۳} .

س . فروش هروئین جایز است یا خیر ؟
 در صورت عدم جواز ، آیا فرقی است بین این که به هروئینی و معتاد
 بفروشد و بین این که به اشخاص غیر معتاد بفروشد یا خیر ؟
 ج . جایز نیست و فرق نمی کند^{۲۴} .

^{۲۲} . آیت الله تبریزی استفتائات جدید ج ۱ س ۲۱۸۴ .

^{۲۳} . استفتائات مرحوم امام ج ۲ ص ۳۷ س ۱۰۳ ، جامع المسائل آیت الله فاضل ج ۱ س ۹۶۳

^{۲۴} . استفتائات امام ج ۲ ص ۳۵ س ۹۷ .

س . آیا خرید و فروش و استفاده هرئین ، حشیش و سایر مواد مخدر

جایز است ؟

ج . جایز نیست^{۲۵} .

وظیفه همسر و فرزندان فرد معتاد

س . زوجه شخصی که شوهرش معتاد به هرئین است و به اشخاص

معتاد نیز هرئین می فروشد و این زوجه از پول هرئین فروشی شوهرش

ارتزاق می نماید و خرجی اطفالش را هم از همین پول می دهد و درآمد

دیگری هم ندارد ، تکلیفش شرعاً چیست ؟ و آیا ارتزاق او و فرزندان او از

پول مزبور جایز است یا حرام ؟

ج . پول هرئین حرام است و ارتزاق به آن جایز نیست^{۲۶} .

س . زوجه شخصی که شوهرش معتاد به هرئین است و به اشخاص

معتاد نیز هرئین می فروشد و شوهر خرجی همسر و اطفالش را هم از

همین پول تأمین می کند و درآمد دیگری هم ندارد ، تکلیف شرعی زن و

^{۲۵} . آیت الله فاضل لنکرانی جامع المسائل ج ۱ س ۹۶۸ .

^{۲۶} . استفتائات امام ج ۲ ص ۳۵ س ۹۶ .

اولاد او چیست؟ آیا اشیائی که او با همان پول برای منزل می‌خرد از خوردنی، لباس، اثاث منزل و غیر آن حرام است؟ اگر پول فروش هروئین را به همسرش برای ارتزاق دهد چه؟ آیا او باید تقاضای طلاق نماید و از شوهرش جدا شود؟ ما را راهنمایی کنید.

آیت الله فاضل لنکرانی: بیع هروئین باطل است و فروشنده مالک پول دریافتی نمی‌شود و اگر کسی تنها محل درآمدش این راه باشد، دیگران نمی‌توانند از اموال او استفاده کنند. زن می‌تواند به دلیل عسر و حرج تقاضای طلاق کند.

آیت الله مکارم شیرازی: استفاده از پول حاصل از فروش مواد مخدر جایز نیست ولی چنانچه همسر و فرزندان قاچاقچی مجبور به استفاده از چنان پولی باشند به مقدار نیاز، اشکالی ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی: در مورد سؤال تصرف در هر چیزی که علم به حرام بودن عین آن ندارند اشکال ندارد.

آیت الله بهجت: پول نقد را نگیرد، جنس را بخرد و بیاورد، اشکال برای زوجه ندارد.

آیت الله نوری همدانی: اگر یقین ندارد که پول حرام است، استفاده از آن برای زن و فرزند اشکال ندارد.^{۲۷}

توبه و حق الناس

س. اموالی که حرمت عین آنها معلوم است مانند اموال حاصل از تجارت مواد مخدر چه حکمی دارند؟ آیا در صورتی که مالک آنها را شناسیم حکم اموال مجهول المالک^{۲۸} را دارند؟ اگر این گونه باشند آیا تصرف در آنها با اجازه حاکم شرع یا وکیل عام او جایز است؟

ج. اگر انسان علم به حرام بودن عین مالی که تحصیل کرده داشته باشد در صورتی که مالک شرعی آن را هر چند در تعداد محصورى بشناسد واجب است آن را به او برگرداند و الا باید آن را از طرف مالک شرعی اش به فقرا صدقه بدهد.

و اگر مال حرام با مال حلال او مخلوط شده باشد و مقدار و مالک شرعی

^{۲۷} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

^{۲۸} . مجهول المالک مالی است که صاحب آن معلوم نیست و به فرد واجب است درصدد شناسایی صاحب آن برآید و پس از جستجو و فحص چنانچه از شناسایی صاحب آن ناامید و مأیوس شد آنرا از طرف صاحبش به فقیر صدقه دهد و احتیاط این است که این صدقه دادن و رد مظالم با اجازه مجتهد جامع شرایط یا نماینده او باشد .

آن را نشناسد واجب است خمس آن را به متولّی خمس پردازد^{۲۹}.
 س. کسی که هروئین فروش بوده و مبالغی از این راه به دست آورده و
 الآن توبه کرده ، آیا آن چه از این راه پیدا کرده ، باید به صاحبان وجوه
 برگرداند و در صورت عدم شناسایی آنان صدقه دهد ، یا این که مالک
 است ؟

آیت الله فاضل لنکرانی : مالک نیست و باید پول‌هایی را که گرفته ، به
 صاحبان آنها برگرداند و در صورت عدم شناخت آنان ، به نیّت
 صاحبان آن به فقیر صدقه دهد و احتیاطاً هم از حاکم شرع اجازه
 بگیرد^{۳۰}.

امام : مالک نیست^{۳۱}.

آیت الله صافی گلپایگانی : در صورت عدم شناسایی ، وجوه مذکوره را از
 طرف صاحبان آنها به عنوان صدقه به فقرایی که سیّد نباشند بدهد و
 احتیاطاً برای این امر از مجتهد اجازه بگیرد و شما از طرف حقیر مجاز

^{۲۹} . رهبری أجوبة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۲ و ۳۱۳ س ۱۴۰۹ .

^{۳۰} . جامع المسائل ج ۱ س ۹۶۵ .

^{۳۱} . استفتائات ج ۲ ص ۳۶ س ۱۰۱ .

هستید .

آیت الله مکارم شیرازی : باید پول حاصل از قاچاق مواد مخدر را به صاحبان آن برگرداند و یا رضایت صاحبانش را جلب کند . و اگر به آنها دسترسی ندارد معادل پول آنها را به فقراء صدقه دهد .

آیت الله بهجت : بله ، باید برگرداند و با عدم امکان شناسایی از باب ردّ مظالم صدقه بدهد با اجازه حاکم شرع .

آیت الله نوری همدانی : اگر آنان را نمی شناسد به نیت صاحبان پول صدقه دهد .^{۳۲}

ترک اعتیاد

امام و آیت الله فاضل لنکرانی : اعتیاد به تریاک جایز نیست و معتاد در صورت عدم لزوم ضرر باید آن را ترک کند .^{۳۳}

آیت الله گلپایگانی : اعتیاد به تریاک حرام و ترک آن در صورت تمکن

^{۳۲} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

^{۳۳} . استفتائات امام ج ۲ ص ۳۷ س ۱۰۳ ، جامع المسائل آیت الله فاضل ج ۱ س ۹۶۳ .

واجب است^{۳۴}.

آیت الله اراکی: واجب است سعی در ترک اعتیاد مضر^{۳۵}.

آیت الله تبریزی: اعتیاد به مواد مخدر (تریاک، هروئین و امثال آن) جایز

نیست و کسی که اعتیاد پیدا کرده باید ترک کند^{۳۶}.

س. آیا ترک اعتیاد واجب است؟

آیت الله صافی گلپایگانی: بلی ترک اعتیاد واجب است.

آیت الله مکارم شیرازی: آری واجب است.

آیت الله نوری همدانی: بلی، واجب است.

آیت الله بهجت: بله اگر استمرار ضرر است^{۳۷}.

شرکت در جلسات فساد

س. حکم شرکت در جلساتی که در آن از مواد مخدر استفاده می‌شود

چیست؟ خصوصاً در مواردی که احتمال خطر معتاد شدن وجود داشته

^{۳۴}. مجمع المسائل ج ۳ ص ۶۵ س ۱۰.

^{۳۵}. استفتائات از محضر آیت الله اراکی ص ۱۷۸ س ۸.

^{۳۶}. استفتائات جدید ج ۱ س ۲۱۸۴.

^{۳۷}. استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید.

باشد چه می فرمایید ؟

آیات عظام فاضل لنکرانی ، نوری همدانی : جایز نیست .

آیت الله بهجت : در این فرض جایز نیست .

آیت الله صافی گلپایگانی : شرکت در آن جلساتی که معرضیت برای اعتیاد

باشد جایز نیست .

آیت الله سیستانی : سزاوار است که با آنها قطع رابطه کند . بلکه لازم

است اگر نهی از منکر با تحقق شروطش بر آن متوقف باشد^{۳۸} .

آیت الله مکارم شیرازی : بدون شک استفاده از تریاک و سایر مواد مخدر و

خرید و فروش آن و شرکت در جلساتی که در آن از مواد مخدر استفاده

می شود از گناهان کبیره است^{۳۹} .

س . دایر کردن مجلس برای کشیدن تریاک و شرکت در آن مجلس چه

صورت دارد ؟

ج . دایر کردن مجلس جهت حرام ، حرام است^{۴۰} .

۳۸ . استفتاء خصوصی .

۳۹ . استفتائات جدید ج ۳ ص ۴۹۶ .

۴۰ . آیت الله گلپایگانی مجمع المسائل ج ۳ ص ۶۵ س ۱۰ .

استفاده تفریحی از مواد

س . حکم استفاده تفنّنی و سرگرمی از مواد مخدّر به خصوص تریاک چیست ؟ به ویژه که استفاده تفنّنی از این مواد ، بیشترین کمک به فروشندگان این مواد است و آن‌ها را در گسترش آن یاری می‌کند ؟

ج . استفاده تفنّنی برای سرگرمی از آن جایز نیست و تبلیغ آن برای افراد دیگر حرام است ^{۴۱} .

س . حکم استفاده تفریحی و تفنّنی از مواد مخدّر به خصوص تریاک چیست ؟

آیات عظام فاضل لنکرانی و نوری همدانی : جایز نیست .

آیت الله بهجت : خود را در معرض اعتیاد درآوردن جایز نیست .

آیت الله صافی گلپایگانی : اگر معرضیت برای اعتیاد باشد جایز نیست .

آیت الله سیستانی : به احتیاط واجب جایز نیست ^{۴۲} .

س . کشیدن تریاک تنها برای تفریح چه حکمی دارد ؟

^{۴۱} . آیت الله مکارم شیرازی استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۶ .

^{۴۲} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

ج . تریاکی شدن جایز نیست .^{۴۳}

س . کشیدن تریاک برای معتادین یا (به صورت تفریحی) چه صورتی دارد ؟

ج . اعتیاد به تریاک حرام و ترک آن در صورت تمکن واجب است و کشیدن آن بر غیر معتاد نیز در صورت معرضیت برای اعتیاد حرام است .^{۴۴}

استفاده خودسرانه

س . آیا بدون مجوز پزشک و به بهانه استفاده دارویی و با تشخیص شخصی می توان از مواد مخدر استفاده کرد ؟

آیات عظام فاضل لنکرانی ، نوری همدانی : خیر .

رهبری : حرام است .

آیت الله صافی گلپایگانی : جایز نیست .^{۴۵}

^{۴۳} . آیت الله تبریزی استفتائات جدید ج ۱ س ۲۱۸۰ .

^{۴۴} . آیت الله گلپایگانی مجمع المسائل ج ۳ ص ۶۵ س ۱۰ .

^{۴۵} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

آیت الله مکارم شیرازی : استفاده خودسرانه از آن به عنوان دارو نیز جایز نمی باشد^{۴۶}.

بهانه کاهش قندخون

س . بعضی از مردم بی مراجعه به پزشک متخصص می گویند تریاک قندخون را پایین می آورد ، از این رو همیشه آن را می کشند و موجب اعتیاد آن ها شده است ، چه حکمی دارد ؟

آیت الله مکارم شیرازی : جایز نیست مگر در جایی که به تصدیق پزشک متدین ، تنها راه درمان باشد .

آیت الله صافی گلپایگانی : در مورد سؤال اگر یقین داشته باشند که مثلاً برای مرض قند داروی منحصر این است ، اشکال ندارد و الا جایز نیست .
آیت الله فاضل لنکرانی : جایز نیست ، چون داروهای حلال دیگری وجود دارد . آری اگر واقعاً منحصر باشد ، به مقداری که موجب مداوا شدن است اشکالی ندارد .

مقام معظم رهبری : حرام است .

^{۴۶} . استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۶ .

آیات عظام بهجت ، نوری همدانی : جایز نیست ^{۴۷} .

آیت الله تبریزی : اعتیاد به تریاک جایز نیست ، و گفته این‌ها حجّت

شرعی نمی‌شود ^{۴۸} .

تقویت بدن

س . استفاده از مواد مخدر به شرطی که در کنار آن از غذاهای مقوی و

تأمین‌کننده نیازهای بدن استفاده شود چه حکمی دارد ؟

آیات عظام فاضل لنکرانی ، بهجت ، نوری همدانی : جایز نیست .

رهبری : استفاده و مصرف موادمخدر به هر شکلی که باشد حرام است .

آیت الله مکارم شیرازی : استفاده از موادمخدر مطلقاً حرام است ^{۴۹} .

آیت الله صافی گلپایگانی : جواز آن محلّ تأمل است علاوه بر این که

تجویز آن فتح باب عذر ارتکاب این سم مهلک و خطرناک برای دیگران

است و خلاف مصلحت نوعی تحریم این سم است ^{۵۰} .

^{۴۷} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

^{۴۸} . استفتائات جدید ج ۱ س ۲۱۸۱ .

^{۴۹} . استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید .

^{۵۰} . جامع الاحکام ج ۲ س ۱۷۵۱ .

پاک بودن مواد مخدر جامد

تریاک ، بنگ ، حشیش و مواد مخدری که ذاتاً مایع نیستند ، پاک هستند و چیزی را نجس نمی کند هر چند آن را با آب یا چیز پاک دیگر مخلوط کنند و به صورت مایع درآورند.^{۵۱}

نهی از منکر

س . برادر من معتاد به مواد مخدر است و قاچاقچی مواد مخدر نیز هست ، آیا بر من واجب است او را به مقامات رسمی مربوطه معرفی کنم تا از کار او جلوگیری کنند ؟

ج . بر شما نهی از منکر واجب است و باید او را در ترک اعتیاد یاری کنید و همچنین او را از قاچاق و فروش و توزیع مواد مخدر منع نمایید و اگر اعلام وضعیت او به مقامات مربوطه ، به او در این باره کمک کرده یا مقدمه نهی از منکر محسوب شود ، واجب است اعلام نمائید.^{۵۲}

س . آیا بر افراد واجب است که از باب امر به معروف و نهی از منکر ،

^{۵۱} . توضیح المسائل مراجع ج ۱ م ۱۱۱ ، رساله فارسی آیت الله وحید خراسانی م ۱۱۲ .

^{۵۲} . رهبری أجوبة الاستفتائات فارسی ص ۳۱۱ س ۱۳۹۹ .

افراد معتاد را به ترک اعتیاد وادار سازند ؟

آیت الله مکارم شیرازی : بر آحاد مردم و جامعه مسلمانان و حکومت اسلامی لازم است که با استفاده از تمام وسایل جلوی این کار را بگیرند... خداوند همه مسلمین ، مخصوصاً جوانان را از شرّ این بلاهای خانمانسوز محفوظ بدارد^{۵۳} .

و در استفتاء دیگر فرموده‌اند : جوامع اسلامی باید به شدّت با این بلای خانمانسوز مبارزه کنند و در امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی ننمایند^{۵۴} .

آیت الله صافی گلپایگانی : ضرر این سموم مهلک و خطرات خانمانسوز آن‌ها برای دین و ایمان و شرف و استقلال و سلامت روح و جسم و همه شئون جامعه از واضحات است .

هر عمل و معامله و حمل و نقلی که موجب سلب مصونیت جامعه اسلامی از خطر ابتلاء افراد به اعتیاد به این سموم گردد مؤکداً حرام است و نهی از منکر و جلوگیری از آن علاوه بر این که از وظایف مستقیم

^{۵۳} . استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۶ .

^{۵۴} . استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۳ .

حکومت است ، بر همگان نیز طبق ضوابط شرعی واجب است و همه باید هماهنگ از این منکر و سایر منکرات که موجب فساد و تباهی اخلاق اسلامی جامعه است جلوگیری نمایند^{۵۵}.

س . شخصی معتاد بوده و برای ترک اعتیاد باید او را معرفی کنند به مراکز درمانی ، آیا برای زن و فرزند جایز است او را معرفی کنند ، یا بدون رضایت او را جبراً ببرند یا نه ؟

ج . با علم و اطمینان به عدم انجرار معالجه به اتلاف نفس ، جایز است اِخبار و معرفی^{۵۶}.

س . فردی که یکی از بستگان یا دوستانش معتاد است ، آیا بر او واجب است او را به مقامات رسمی مربوطه یا مراکز درمانی معرفی کند یا او را وادار به ترک اعتیاد نماید ؟

آیت الله بهجت : از باب نهی از منکر او را نصیحت و موعظه کنید .

آیت الله فاضل لنکرانی : خیر واجب نیست ولی بهتر است سعی کند که او به نحوی ترک کند .

^{۵۵} . جامع الاحکام ج ۲ س ۱۷۴۷ .

^{۵۶} . استفتائات از محضر آیت الله اراکی ص ۲۵۸ س ۲۴ .

آیت الله نوری همدانی: در صورت امکان او را به عنوان نهی از منکر وادار
به ترک نمایید.^{۵۷}

صرف پول در راه حرام

س. مؤسسه‌ای که با کمک مردم اداره می‌شود و کار این مؤسسه رسیدگی به حال مستضعفین و کمک به زندگی آن‌ها می‌باشد، در این بین عده‌ای به ما مراجعه می‌کنند و ما می‌دانیم که وجه نقدی که از ما می‌گیرند به مصرف مواد مخدر می‌رسانند با این توضیح که سابقاً این‌ها معتاد بوده‌اند، کمک به این‌گونه افراد از صندوق فوق‌الذکر از نظر شرعی جایز است یا خیر؟

ج. با علم به این که پول به مصرف مواد مخدر می‌رسد، نباید بدهند.^{۵۸}

بعضی دلایل تحریم مواد مخدر

س. آیا حرام بودن استعمال مواد مخدر در قرآن آمده است؟
و از آن‌جا که اعتیاد به آن، بلای خانمانسوزی است که دامن جوان‌های

^{۵۷}. استفتاء خصوصی از مراجع عظام تقلید.

^{۵۸}. استفتائات امام ج ۲ ص ۳۶ س ۱۰۰.

ما را گرفته و حتی در سنین بالا و برخی از مؤمنین ، آلوده به آن هستند و سر و صدای مبارزه با مواد مخدر متأسفانه نتیجه چندانی نداده ، چرا به جز رساله شما ، در رساله‌های علمای دیگر تحریم آن نیامده است ؟

ج . بسیاری دیگر از فقها نیز مواد مخدر را تحریم کرده‌اند

و دلیل آن ، حکم عقل به قبح آن است .

علاوه بر این که آیه شریفه « وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ ^{۵۹} » نیز چنین اشخاصی را شامل می‌شود . بعضی از روایات نیز اشاره به این معنا دارد ، که استعمال اشیاء مضرّ ، حرام است ^{۶۰} .

^{۵۹} . خود را با دست خود به هلاکت نیفکنید . بقره / ۱۹۵ .

^{۶۰} . آیت الله مکارم شیرازی استفتائات جدید ج ۳ س ۴۹۵ .

فهرست

۱	* مقدمه
۱	* استفاده از مواد مخدر
۶	* تولید ، توزیع ، خرید و فروش مواد مخدر
۱۰	* وظیفه همسر و فرزندان فرد معتاد
۱۲	* توبه و حق الناس
۱۴	* ترک اعتیاد
۱۵	* شرکت در جلسات فساد
۱۷	* استفاده تفریحی از مواد
۱۸	* استفاده خودسرانه
۱۹	* بهانه کاهش قند خون
۲۰	* تقویت بدن
۲۱	* پاک بودن مواد مخدر جامد
۲۱	* نهی از منکر
۲۴	* صرف پول در راه حرام
۲۴	* بعضی دلایل تحریم مواد مخدر

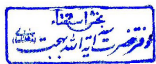

منابع

- ❑ أجوبة الاستفتاءات فارسی مقام معظم رهبری چاپ چهلّم بهار ۱۳۸۷ ناشر : شرکت چاپ و نشر بین الملل .
- ❑ استفتاءات مرحوم امام ج ۲ سال ۱۳۷۲ دفتر انتشارات اسلامی .
- ❑ استفتاءات از محضر آیت الله اراکی چاپ اول ۱۳۷۳ نشر معروف .
- ❑ استفتاءات جدید آیت الله تبریزی ج ۱ چاپ اول ۱۳۷۸ .

❑ استفتاءات جدید آیت الله مکارم شیرازی ج ۳ چاپ اول ۱۳۸۳ .
 سید علی ، از باب نهی از منکر اورا نصیحت و غبطه کنید .

❑ استفتاءات خصوصی کتبی نشریه پیام دین :

سید علی : جایز نیست .

بسم الله الرحمن الرحيم - جایز نیست . والله العالم

۲- در صورت عدم شناسایی، وجوه مذکوره را از طرف صاحبان آنها به عنوان صدقه به فقرایی که سید نباشند بدهد و احتیاطاً برای این امر از مجتهد اجازه بگیرد و شما از طرف ختمی مجاز هستید . والله العالم ۱۴۲۸/۲۶

۴- بلی ترک اعتیاد واجب است . والله العالم

۳- در مورد سوال از نفس داشته باشد که مثلاً برای مرض قدر دار و ... این استفاده است که نادره و الا جایز نیست . والله العالم ۲۶/۲۸/۱۴۲۸

بسم الله الرحمن الرحيم - در مورد سوال تصرف در چیزی که علم بر حرام بودن عین آن ندارند اشکال ندارد . والله العالم

۲- شرکت در آن جلساتی که عوضیت برای اعتیاد باشد جایز نیست . والله العالم

بسم الله

۱۱: استناد از مواد مذکور مطلقاً حرام است =

۲۰: بلی پرل حاصل از نجاتی مراد مخدر را به صاحبان آن برگردانند یا رضایت صاحبانش را جلب کنند اگر به آنها دسترسی ندارد معادل پرل آنها را به آنها بپردازند =

۲۱: جایز نیست مگر در جاهایی که به تصدیق پزشک صدقین تنها در زمان باشد =

- استناد و صرف مواد مخدر به هر شکلی که باشد حرام است .
 بسم الله
 حرام است
 بسم الله
 حرام است

سزاوار است که با آنها قطع رابطه کند مگر لازم است اگر نه از منکر با تحقیق سر و پیش بر آن متوقف باشد

به احتیاط واجب جایز نیست.

ربطه: بلیه، باید بر بردارند و با عدم امکان شناختن از باب رد مظالم صدقه بدهد با اجازه حاکم شرع

ربطه: جایز نیست

ج ۱: اگر یقین ندارد که پول حرام است، استفاده از آن برای زن و فرزند اشکال ندارد.

ج ۲: جایز نیست.

با صحت

ج ۱: استفاده از پول حاصل از فروش مواد درجه بیست و می چنانچه همسر و فرزند تا چاقی مجرب به استفاده از چنان پولی باشند به مقدار نیاز اشکال ندارد =

حسین زنجانی

ج: بلی، واجب است.

ج ۲: آری واجب است =

در صورت امکان او را به عنوان نفی از منکر و اداره ترک بنائید. ج: خیر

خیر و خیریت. و بهتر است که داد، پولی که در آن

اگر آنان را نفی نشناسد، به نیت صاحبان پول صدقه دهد. ج: جایز نیست.

خیریت

ج: جایز نیست.

خیریت. چون دادگار عدل بگیر و صدقه بدهد و در کار او و او را محرم بدارد. که وجه دادوستد است.

بلیه

بع هر دین بلیه است و گذشته مالک پول دریا قبیله نمی شود و اگر کسی آنها فرزندش این راه باشد بلیه نمی شود که اولاد از دستش نماند.

ربطه: بلیه نماند بلیه، جنس را بخرد و بیاید، اشکال برای زوجه ندارد.

ربطه: در این فرض جایز نیست.

زن می تواند پیش عذر رجوع که حاضر طبق کند.

ربطه: خوردن در معرض همساز در آوردن جایز نیست.

جایز نیست.

ربطه: بلیه، اگر استرار ضرر است.

جایز نیست.

❑ الفقه للمغربین آیت الله سیستانی چاپ دوم ۱۴۱۹ هـ . ق .

❑ توضیح المسائل مراجع ج ۱ مطابق با نظر ۱۲ تن از مراجع معظم تقلید حجت الاسلام بنی هاشمی خمینی .

❑ جامع الاحکام آیت الله صافی گلپایگانی ج ۲ چاپ دوم ۱۳۷۸ .

❑ جامع المسائل آیت الله فاضل لنکرانی ج ۱ چاپ یازدهم .

❑ مجمع المسائل آیت الله گلپایگانی ج ۱ چاپ سوم ۱۳۶۹ .

❑ مجمع المسائل آیت الله گلپایگانی ج ۳ انتشارات دارالقرآن الکریم .

❑ مسائل جدید سید محسن محمودی ج ۱ چاپ هفتم ۱۳۸۰ .

❑ منهاج الصالحین آیات عظام خوئی و تبریزی ج ۲ .

❑ منهاج الصالحین آیت الله سیستانی ج ۳ .

❑ منهاج الصالحین آیت الله وحید خراسانی ج ۳ .

نشریه پیام دین

مدیر مسئول : علی صادقی موحد

صاحب امتیاز : احمد سعید کریمی

طرح جلد : مرتضی نعیمی

موضوع : مواد مخدر ج ۱

تاریخ تألیف : شهریور ۱۳۸۶

تاریخ بازبینی : مرداد ۱۴۰۴ ش

پیام رسان : ۰۹۳۰۴۹۴۲۳۶۱

